

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Metodika výuky předmětu

Didaktika výchovy ke zdraví B

KPG/DVZB

Autor metodiky

doc. PaedDr. Ladislav Podroužek, Ph.D.

Metodika výuky předmětu KPG/DVZB

Název dlouhý: Didaktika výchovy ke zdraví B

Akreditováno / Kredity: 4

Rozsah hodin: 1/2

Akademický rok: 2022/2023

Způsob zakončení: zápočet, zkouška

Vyučovaný semestr: zimní semestr

Profilující předmět: Didaktika výchovy ke zdraví A

Cíl metodiky a zaměření úprav předmětu

Cílem metodiky je poskytnout možná metodická doporučení k realizaci předmětu KPG/DVZB Didaktika výchovy ke zdraví B, který navazuje na předmět Didaktika výchovy ke zdraví A, KPG/DVZA. Oba předměty se vyučují na Katedře pedagogiky-oddělení výchovy ke zdraví na Fakultě pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. Předmět je vyučován v zimním semestru ve 2. ročníku navazujícího magisterského studia Učitelství výchovy ke zdraví pro základní školy.

Cílem zpracování metodiky tohoto předmětu je především podpora rozvoje didaktického myšlení studenta s důrazem na osvojení si dovednosti provádět důsledně psychodidaktickou transformaci učiva uvedeného v základním kurikulárním dokumentu (Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání). Naučit se správně provádět didaktickou analýzu učiva a její implementaci do výchovně vzdělávacího procesu, včetně využívání různých organizačních forem práce, aktivizujících vyučovacích metod i efektivní využívání vyučovacích prostředků, včetně jejich tvorby. Dále u studujících podporovat rozvoj komunikativních kompetencí potřebných pro výkon učitelské povolání. Současně rozvíjet u budoucích učitelů pedagogicko-psychologické kompetence z oblasti hodnocení vzdělávacích výsledků žáků, poskytování zpětných vazeb žákům a co největší podpora sebehodnocení žáků ve výuce. V neposlední řadě dokonale zvládnout přípravu na vyučování, včetně písemné přípravy, která respektuje komplexní pohled na výuku a je co nejvíce konkretizována.

Pro koho je metodika určena

Metodika je určena pro studující předmětu KPG/DVZB Didaktika výchovy ke zdraví B jako podpůrný nástroj pro přípravu na konkrétní vyučování a její realizaci ve škole.

Kdy byla metodika zpracována

Metodika byla zpracována v roce 2022.

Rozsah metodiky

Dokument je zpracován v rozsahu 11 stran.

Nově vytvořené nebo upravené didaktické aktivity a materiály

Oblast

Tvorba kategorie výukových cílů ve vyučování.

Využití

Ve všech úrovních očekávaných výstupů a tematických okruhů učiva výchovy ke zdraví podle RVP ZV.

Popis aktivity, instrukce

Studenti nejprve provedou faktografickou a didaktickou analýzu vybraného tématu učiva výchovy ke zdraví (podle RVP ZV) s dalším využitím odborné pedagogické literatury. Zároveň provedou vlastní sebereflexi nabitých vědomostí, popř i dovedností o daném učivu a posoudí svoji kompetenci k vybranému tématu i vztahy k ostatním tématům. Posoudí na základě své sebereflexe své kompetence k formulování cílů ve vztahu k jednotlivým tématům předmětu KPG/DVZB.

Kompetenční oblasti posuzování:

- Znalost podmínek pro efektivní práci s cíli, tj. správné formulování cílů. Zaměření se na požadovaný výkon žáka formou pozorovatelné činnosti, stanovit normu výkonu žáka a současně si uvědomit i škálu kvality výkonu a vymezení podmínek výkonu (metody, prostředky).
- Osvojení si správné formulace cílů a uvědomit si, které poznatky si mají všichni žáci osvojit, aby se staly vědomostmi. Současně si uvědomit si, s kterými poznatky se mohou jen seznámit anebo s nimi pracovat okrajově. Dále pochopit, které motorické, psychomotorické a psychické dovednosti mají být u žáků vytvořeny, a které hodnoty a postoje mohou být upevňovány v daném tématu učiva.
- Implementovat správně do pedagogické praxe a zejména při tvorbě písemných příprav na vyučování kategorii výukových cílů s využitím příslušných taxonomií pro kognitivní, psychomotorickou a afektivní oblast. Zdůvodňovat výběr organizačních forem, vyučovacích metod, vyučovacích prostředků a způsoby hodnocení.

Aktivita č. 1: Práce s cíli a jejich vliv na učivo, motivaci, organizační formy, vyučovací metody, vyučovací prostředky, hodnocení cílů a stanovení kritérií

Instrukce

Studující si vybere tematické zaměření z okruhu učiva předmětu výchovy ke zdraví a pokusí se konkrétně formulovat a rozpracovat do tabulky č. 1 všechny didaktické kategorie. Dále navrhne časový průběh vyučovací jednotky a stanoví a popíše činnosti vyučujícího a činnosti žáků. Stanoví konkrétně využívané organizační formy, vyučovací metody a vyučovací prostředky.

Tabulka 1: Vzor pro vypracování písemné přípravy studujícím.

Předmět: <i>Výchova ke zdraví</i>		Ročník:
Téma hodiny:		
Cíle (kognitivní, afektivní, psychomotorické): <i>cíle musí být konkrétní, kontrolovatelné...</i>		
Motivace: <i>stručný popis hlavní motivace ve vyučovací hodině</i>		
Organizační formy: <i>jejich výčet a konkretizace</i>		
Vyučovací metody: <i>jejich výčet a konkretizace</i>		
Vyučovací prostředky: <i>jejich výčet, včetně využití literatury a použitých učebních textů.</i>		
Hodnocení splnění cílů s kritérii: <i>konkrétně uvést kritéria hodnocení splnění cílů</i>		
Postup ve vyučovací hodině:		
Časový průběh hodiny:	Popis činnosti učitele:	Popis činnosti žáků:
<i>Uvádíme přibližnou dotaci v minutách.</i>	<i>Organizační formy a vyučovací metody, včetně využívaných vyučovacích prostředků musí korespondovat s výše uvedeným výčtem v tabulce. Hodnocení s kritérii musí korespondovat s navrženými cíli.</i>	<i>Organizační formy a vyučovací metody, včetně využívaných vyučovacích prostředků musí korespondovat s výše uvedeným výčtem v tabulce. Hodnocení s kritérii musí korespondovat s navrženými cíli.</i>

Aktivita č. 2: Evaluace vytvořené písemné přípravy a sebereflexe práce studujícího

Instrukce

Studující do připravené tabulky č. 2 vyplní správně formulované jednotlivé kategorie. Pokusí se písemně zdůvodnit svůj konkrétní výběr a zdůvodní rovněž i písemné formulace. Současně se také pokusí písemně zaznamenat úskalí a chyby a pokusí se autoevaluaci své práce. Zdůvodní především výběr jednotlivých didaktických kategorií a své formulace.

Tabulka. č. 2: Evaluace tvorby písemné přípravy na vyučování a sebereflexe své práce.:

Kategorie	Správná formulace	Zdůvodnění formulace a výběru	Úskalí a chyby
Téma hodiny:			
Cíle:			
Motivace:			
Organizační formy:			
Vyučovací metody:			

Vyučovací prostředky:			
Hodnocení s kritérii:			

Metodické poznámky pro vyučujícího k aktivitě č. 2

Cílem této aktivity je uvědomit si důležitost práce s cíli ve vyučování a procvičit jejich formulování a současně si uvědomit jejich úzká provázanost s daným typem učiva, s výběrem organizačních forem, vyučovacích metod, vyučovacích prostředků. Důležitá je evaluace stanovených cílů a správné stanovení evaluačních kritérií.

Při práci se studenty je důležité využívat individuální práci studujících, párové vyučování i kooperativní výuku. Studující vede k aktivitě a diskusi a zejména pak k vlastní sebereflektujícímu rozboru získávaných kompetencí a uvědomování si vlastních silných a slabých stránek při práci s tímto tématem. V neposlední řadě studující má získat schopnost formulovat problémy při studiu i konkrétních činnostech s tímto tématem a promýšlet i možnosti, jak co nejlépe využít své osobnostní předpoklady.

Aktivita č. 3: Autodidaktický test k tématu výukové cíle

1. Stručně charakterizujte pojem „vyučovací cíl“:
2. Vyjmenujte základní oblasti (domény) cílů vyučování:
3. Vyjmenujte funkce cílů ve vyučování:
4. Vysvětlete vlastními slovy tyto vlastnosti cílů: *konzistence (soudržnost), komplexnost, přiměřenost, kontrolovatelnost, jednoznačnost*.
5. Seřadte správně pořadí úrovně osvojení (cílové kategorie) podle upravené Bloomovy taxonomie (*očísľujte pořadí čísla nad uvedeným pojmem*): 1. pochopení (porozumění), 2. zapamatování (znalost), 3. analýza, 4. aplikace, 5. hodnotící posouzení, 6. syntéza.
6. Seřadte správně pořadí úrovně psychomotorických cílů podle R. H. Davea (*očísľujte pořadí čísla nad uvedeným pojmem*): 1. manipulace, 2. nápodoba, 3. koordinace, 4. zpřesňování, 5. automatizace.
7. Seřadte správně pořadí úrovně afektivních cílů podle D. R. Kratwohla (*očísľujte pořadí čísla nad uvedeným pojmem*): 1. vnímání, 2. hodnocení, 3. reagování, 4. zvnitřnění hodnot do charakteru, 5. integrace hodnot.
8. K níže uvedeným příkladům cílů přiřadte úrovně osvojení (cílové kategorie) podle upravené Bloomovy taxonomie:
 - Ilustrujte na příkladu vhodný jídelníček těžce pracujícího člověka.
 - Přehledně rozčleňte jednotlivé druhy návykových látek.
 - Vysvětlete uvedené pojmy: anorexie, ortorexie, bigorexie, bulimie.
 - Stručně shrňte výsledky vašeho průzkumu.
 - Obhajte svůj pozitivní vztah na vajíčkovou dietu.
 - Navrhněte vhodné cviky pro rehabilitaci po úrazu dolní končetiny.

Řešení:

1. Vyučovací cíl – je cca. očekávaný, zamýšlený výsledek, kterého mají žáci v procesu vyučování – učení dosáhnout.
2. Kognitivní, psychomotorická, afektivní.

3. *Motivační, regulační, kontrolní*
4. *Konzistence (soudržnost) – vnitřní vazba cílů, podřízenost nižších cílů vyšším, Komplexnost – cíle by měly směřovat ke změnám rozvoje poznání, získávání dovedností a kompetencí a rozvoje a upevňování hodnot a postojů. Přiměřenost je dána souladem požadavků na žáky a jejich možnostmi, Kontrolovatelnost – cíl musí být měřitelný, kontrolovatelný, lze určit kritéria pro jeho hodnocení, Jednoznačnost – formulace by neměla umožňovat více výkladů.*
5. *1. Zapamatování (znalost), 2. Pochopení (porozumění), 3. Aplikace, 4. Analýza, 5. Syntéza, 6. Hodnotící posouzení.*
6. *1. Nápodoba, 2. Manipulace, 3. Zpřesňování, 4. Koordinace, 6. Automatizace*
7. *1. Vnímání, 2. Reagování, 3. Hodnocení, 4. Integrace hodnot, 5. Zvnitřnění hodnot do charakteru*
8. *Ilustrovat... Pochopení (porozumění), Rozčleňit – Analýza, Vysvětlit – zapamatování, znalost, Shrnout – Syntéza, Obhájit – Hodnotící posouzení, Navrhnout – Aplikace.*

Aktivita č. 4: Učivo a jeho didaktická transformace ve výchově ke zdraví.

Název

Orientace v učivu předmětu Výchovy ke zdraví a pochopení významu psychodidaktické transformace pro činnost učitele.

Využití

Ve všech úrovních očekávaných výstupů a tematických okruhů učiva výchovy ke zdraví podle RVP ZV

Popis aktivity, instrukce

Studující prostuduje v odborné literatuře a pochopí podstatu didaktická transformace a umí vysvětlit význam a podstatu jejich jednotlivých fází – ontogenetická transformace, psychodidaktická transformace a kognitivní transformace. Pochopí význam fází didaktické transformace pro přípravu učitele na vyučování a její význam pro učení žáků. Současně studující dokáže správně didakticky transformovat vybrané téma výchovy ke zdraví podle RVP ZV pro vybraný ročník 2. stupně základní školy. Prakticky rozpracuje na příkladech vybrané způsoby snižování obtížnosti učiva a zároveň je schopen je prakticky aplikovat.

Kompetentní oblasti posuzování:

- Znalost učiva z oblasti výchovy ke zdraví v úrovni studovaného oboru na vysoké škole, orientace a znalost příslušné odborné literatury. Schopnost daný obsah popularizovat v rámci výuky na seminářích.
- Osvojení si možných způsobů snižování obtížnosti učiva a jejich praktická aplikace. Do vyučování zvoleného ročníku 2. stupně základní školy.
- Zvolení vhodné organizační formy, vyučovací metody a vyučovací prostředky pro implementaci zvoleného didakticky transformovaného učiva do vyučování.
- Prostudování doporučené odborné literatury a RVP ZV vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – Vzdělávací obor – Výchova ke zdraví.

Psychodidaktická transformace a možné způsoby snižování obtížnosti učiva ve vybraných tématech výchovy ke zdraví

Instrukce

Studující promyslí a vybere 10 okruhů obsahu učiva z Výchovy ke zdraví podle RVP ZV podle tabulky č. 4, který by byl vhodný pro možný způsob snižování obtížnosti učiva. A vybrané okruhy zaznamená ke zvoleným možnostem snižování obsahu v tab. č. 3. Z vybraných deseti okruhů učiva pak vybere pět, které podrobně metodicky rozpracuje, tj. stanoví přiměřený obsah, zvolí vhodnou organizační formu, vyučovací metodu a popř. vyhotoví vhodné vyučovací prostředky.

Tab.č.3: Možnosti snižování obtížnosti učiva

Možnosti snižování obtížnosti učiva	Zvolený okruh učiva
Využívání schémat, grafů, znázornění, generalizací	
Zviditelnění, zpřehledňování učiva	
Originální pohled na vztahy v učivu	
Redukce a zjednodušení struktury učiva	
Využívání analogie v učivu	
Využití vhodného příkladu (vzoru) s využitím transferu na jiný případ.	
Využití vývojových souvislostí, popis a znázorňování vzniku věcí a jevů	
Rozložení učiva na dílčí části	
Využití vhodné vnitřní struktury učiva (referenční rámce učiva, koncipování učiva)	
Vynechání náročných aspektů učiva	

Oblast

Integrovaná výuka a možnosti jejího využití ve výchově ke zdraví.

Název

Výchova ke zdraví jako vhodný předmět pro integrovanou výuku.

Využití

Ve všech úrovních očekávaných výstupů a tematických okruhů učiva výchovy ke zdraví podle RVP ZV.

Popis aktivity, instrukce

Studující pochopí podstatu integrované výuky studiem v odborné literatuře. Zapamatuje si a vysvětlí jednotlivé možnosti (typy) integrování obsahu učiva (konsolidace, komazace, úplná a částečná koncentrace či koordinace učiva). Z vybraných níže témat uvedených v Moodle u předmětu KPG/DVZA promyslí možnosti integrování učiva s využitím koncentrace učiva:

- Rodina a zdraví – životní styl
- Péče o zdraví
- Sexuální výchova
- Výživa a zdraví
- Pohybové aktivity
- Zvládání zátěže
- Návykové látky škola podporující zdraví

Kompetentní oblasti posuzování:

- Charakterizuje pojem integrovaná výuka a možnosti jejího využití. Znalost možností integrování učiva z oblasti výchovy ke zdraví a dalších vzdělávacích oblastí a rozpracování vybraného tématu na základě integrování učiva z vhodných vzdělávacích oblastí
- Zvolení vhodné organizační formy, vyučovací metody a vyučovací prostředky pro implementaci zvoleného integrovaného tématu.
- Pochopení inovačního významu integrované výuky pro výchovu ke zdraví, která může být prototypem pro zavádění integrované výuky.
- Pokusí se aplikovat typy integrované výuky na vybraných tématech výchovy ke zdraví (konsolidaci, komasaci, koncentraci a koordinaci učiva).

Instrukce:

1. Prostudujte pečlivě publikaci: PODROUŽEK, L. (2002) *Integrovaná výuka na základní škole*. 1. vyd. Plzeň : Nakladatelství Fraus
2. Prostudujte v RVP ZV vzdělávací oblast Člověk a zdraví – Vzdělávací obor Výchova ke zdraví a zamyslete se nad možnostmi využití integrované výuky.
3. Pokuste se aplikovat koncentraci číva (jako typ integrované výuky) u průřezových témat z RVP ZV do výchovy ke zdraví

Aktivita č. 5: Tvorba myšlenkových map

Z oblasti vybraného tématu uvedeného v Moodle k předmětu KPG/DVZB se pokusí vytvořit myšlenkovou mapu, kde propojí různé vzdělávací oblasti a vytvoří s využitím koncentrace základ pro další metodické zpracování vybraného tématu, např. formou projektu.

- Rodina a zdraví – životní styl.
- Péče o zdraví.
- Sexuální výchova.
- Výživa a zdraví.
- Pohybové aktivity.
- Zvládání zátěže.
- Návykové látky škola podporující zdraví.

Aktivita č. 6: Hledání bilaterálních mezipředmětových vazeb

Studující prostudují ve vzdělávacích oblastech RVP ZV jednotlivé vzdělávací obory (sloupec 2) a pokusí se najít vztahy bilaterální mezipředmětové vazby se vzdělávacím oborem pro Výchovu ke zdraví a v tabulce č. 4 (sloupec 1), kde jsou uvedeny okruhy učiva podle RVP ZV. Výsledky doplní do tabulky č. 4.

Tabulka č. 4: Přehled okruhů učiva výchovy ke zdraví podle RVP ZV a vazba na vhodná témata v předmětech vyučovaných na 2. stupni základní školy.

1	2						
		Konkrétní vybraná témata vhodná pro mezipředmětovou vazbu					
Okruh učiva podle RVP ZV	Přírodopis	Zeměpis	Chemie a fyzika	Dějepis	Občanská nauka	Tělesná výchova	Ostatní předměty
Vztahy mezi lidmi a formy soužití vztahy ve dvojici							
Změny v životě člověka a jejich reflexe							
Zdravý způsob života a péče o zdraví							
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence							
Hodnota a podpora zdraví							
Osobnostní a sociální rozvoj							

Aktivita č. 7: Didaktická analýza vybrané oblasti Výchovy ke zdraví a její rozpracování

V této aktivitě studující propojí didaktickou transformaci, didaktickou analýzu a současně si vytvoří základnu pro multilaterální mezipředmětové vztahy nutné pro integrovanou výuku.

Instrukce

Studující vytvoří skupinu skládající se cca ze 3 členů, kteří budou vzájemně kooperovat na didaktické analýze vybrané oblasti učiva. Na základě vybrané oblasti učiva podle RVP ZV (*sloupec 1*) budou didakticky analyzovat učivo (*sloupec 2*) a zároveň budou vyberou příslušné očekávané výstupy v dané oblasti (*sloupec 3*) a budou je respektovat při pojmové a vztahové analýze (*sloupec 4*). Na základě pojmové a vztahové analýzy navrhnout vhodné organizační formy a vyučovací metody pro danou oblast ve vyučování a současně navrhnou i použití vyučovacích prostředků (pomůcek) nebo jejich vlastní tvorbu (*sloupce 5 a 6*). Dále promyslí možnosti mezipředmětových vazeb vybrané okruhu s ostatními vyučovacími předměty na 2. stupni základní školy (*sloupec 7*) a uvedou konkrétní bilaterální mezipředmětovou vazbu na konkrétní téma pro vhodnou mezipředmětovou vazbu s vybraným předmětem (přírodopis, zeměpis, dějepis, občanská nauka, mateřský jazyk, matematika apod.). Svoji didaktickou analýzu pak všichni kolektivně prezentují na výuce podle zvoleného termínu. Při prezentaci využijí Power Pointu, kde bude podrobná pojmová a vztahová analýza, návrh vhodných organizačních forem, vyučovacích metod, zpracované vyučovací pomůcky a ukázky mezipředmětových vazeb. Studující si rozdělí prezentaci a budou jednotlivě postupně po částech prezentovat výsledky své práce. Bude hodnocena odborná a didaktická správnost, pečlivost a přesnost zpracování. Dále bude hodnoceno jejich vystupování a úroveň prezentace jednotlivců ve skupině. Zajímavá bude i jejich vlastní sebereflexe.

Tab. č. 5: Didaktická analýza učiva ve Výchově ke zdraví (ukázka tabulky, celá tabulka v Moodle)

1	2	3	4	5	6	7
Název oblasti učiva podle RVP ZV	Učivo dle RVP ZV	Očekávané výstupy	Pojmová a vztahová analýza učiva	Organizační formy a vyučovací metody	Vyučovací prostředky	Mezipředmětové vztahy

LITERATURA

FIALOVÁ, I., FLEMR, L., MARÁDOVÁ, E. MUŽÍK, V. (2014) *Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole*. Praha: Karolinum

JANÍK, T.: 2018. Od obsahu vzdělávání k žakově znalosti: kritická místa na cestě do školy a ze školy. Arnica 8, 1, 1-8, Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň

Kolektiv: Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: MŠMTV ČR, 2021 s. 97-101

MACHOVÁ, J. A KOL. (2009) *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada

MARÁDOVÁ, e. (2004) *Zdraví životní styl – Výchova ke zdraví, pracovní sešit pro 6. – 9. roční ZŠ*. Praha: Fortuna.

MARÁDOVÁ, e. (2004) *Zdraví životní styl – Výchova ke zdraví, pracovní sešit pro 6. – 9. roční ZŠ – autorská řešení*. Praha: Fortuna.

- MARÁDOVÁ, e. (2003) *Rodinná výchova – Zdravý životní styl 1*. Praha: Fortuna.
- MARÁDOVÁ, e. (2003) *Rodinná výchova – Zdravý životní styl 2*. Praha: Fortuna.
- KOLÁŘ, Z.; ŠIKULOVÁ, R. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0885-X.
- KOLEKTIV (2005). *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. VÚP: Praha,
- LIBA, J. (2016) *Výchova k zdraví v primárnej edukácii*. Prešov. Prešovská univerzita, pedagogická fakulta
- LIBA, J. (2016) *Zdravie, drogy, drogová prevence – terminologický a výkladový slovník*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta
- LIBA, J (2010) *Výchova k zdraví*. Prešov. Prešovská univerzita, pedagogická fakulta
- LUKÁŠOVÁ, H. (2010) *Kvalita života dětí a didaktika*. Praha, Portál
- PODROUŽEK, L., ŠAFRÁNKOVÁ, D. *Varianty pojetí didaktiky výchovy ke zdraví v profesní přípravě studentů učitelství základní školy*. In Sborník ze 4. mezinárodní konference Výchova ke zdraví a aktivní životní styl. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2013. s. 4-10.
- PODROUŽEK, L. (2014) *Integrovaná výuka přírodovědných a společenských předmětů*. In. Raadce učitele. 2. Praha: Josef Raabe, s. C1.11-(27 s.).
- PODROUŽEK, L. /2005) *Ke koncepci a integraci vybraných vzdělávacích oblastí podle RVP ZV*. Plzeň: Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola
- PODROUŽEK, L. (2005) *Člověk a příroda. Jak využívat integrované učební texty ve výuce*. Plzeň: Fraus
- PODROUŽEK, L. (2002) *Integrovaná výuka na základní škole*. 1. vyd. Plzeň: Nakladatelství Fraus
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. (2009) *Pedagogický slovník. 4. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Portál
- ŠAFRÁNKOVÁ, D., PODROUŽEK, L. *Kooperativní a projektová výuka v učitelství výchovy ke zdraví*. In Sborník ze 4. mezinárodní konference Výchova ke zdraví a aktivní životní styl. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2013. s. 72-77.
- ŠKRAMOVSKÁ, S 1985. Transformace vědeckých poznatků do vzdělávacích obsahů, Pedagogika, roč. XXXV., č.1, 191-106
- ŠKODA, J., DOULÍK, P. (2011): *Psychodidaktika*. Praha, Grada
- ZORMANOVÁ, L. (2014) *Obecná didaktika*. Praha: Grada